

Balkanların Parlayan Yıldızı ROMANYA

Romanya, tüketimi artan 22 milyonluk tüketici potansiyeline sahip bir pazar olmasıyla ve ekonomideki gelişimiyle dikkatleri çekiyor. Ülkenin 2006 yılı gayri safi milli hasılası (GSMH) 92,15 milyar dolar, kişi başına düşen milli gelir ise 4,279 dolar olarak gerçekleşti. İşsizlik oranı yüzde 5,2'lerde seyreden ülke nüfusunun yüzde 96'sı okur yazar

RAKAMLARLA ROMANYA

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ekonomik Büyüme (yüzde)	8,4	4,1	7,7	6,4	5,5	4,7	4,3	3,4
Yabancı Yatırım Girişi (milyar euro)	5,2	5,2	9,1	7,4	5,3	5,4	5,2	5,3
Yurtdışındaki Romen Yatırımlar	0,1	0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3

Kaynak: Economist Intelligence Unit (EIU)

Romanya 1 Ocak 2007 tarihinden bu yana AB, 2004 yılından bu yana da NATO üyesi. Büyük bir ekonomik potansiyeli elinde bulunduran ülke, gelişmiş sanayi ve tarım alanlarının yanı sıra zengin doğal kaynaklara sahip. Orta ve Doğu Avrupa'nın Polonya'dan sonra ikinci büyük ticaret hacmine sahip ülkesi, reform ve liberalizasyon sürecine AB üyeliğinin de eklenmesiyle birlikte orta ve uzun vadeli yatırımcılar için cazibe merkezi oldu. Doksanlı yıllarda serbest piyasaya geçiş sürecini başlatan Romanya ilk aşamada dış ticarete ihracata dayalı büyüme modeli oluşturarak bu alanlarda reformlara girdi.

Bütün bunlarla birlikte Romanya, Balkanlar'da Avrupa Birliği'nin en genç üyesi olarak hızlı bir gelişme gösteriyor. Binalar, yollar, şehirler yenileniyor. Ekonomi canlanıyor. Yabancı yatırımlar artıyor. On yıl öncesinin yoksul Romanyası yerine, gelişen, büyüyen modern bir Avrupa ülkesi var karşımızda.

Economist Intelligence Unit (EIU) ve Kolombiya Üniversitesi tarafından hazırlanan raporda bu gelişimi gözler önüne seriyor. 2007-2011 yılları

arasında Romanya'ya yapılacak olan yabancı yatırımların miktarı ortalama yıllık olarak beş milyar Euroyu aşarak toplamda 28,5 milyar Euroya ulaşması bekleniyor. Bu rakamlarla en çok yabancı yatırımcı çeken ülkeler sıralamasında Romanya'nın 82 ülke arasından otuzuncu sırada yer alacağı belirtilen raporda 2007-2011 yılları arasında Romanya'nın 7,7 milyar dolarlık (yaklaşık 5,7 milyar Euro) yabancı direkt yatırım çekeceği de belirtiliyor. Hızlı bir ekonomik büyümenin yaşadığı Romanya, geçtiğimiz yıl EIU'nun rakamlarına göre 9,1 milyar Euro'luk yabancı sermaye çekmiş görünüyor.

EKONOMİK BÜYÜME

Romanya, tüketimi artan 22 milyonluk tüketici potansiyeline sahip bir pazar olmasıyla ve ekonomideki gidişatın olumlu oluşuyla da dikkatleri çekiyor. Ülkenin 2006 yılı gayri safi milli hasılası (GSMH) 92,15 milyar dolar, kişi başına düşen milli gelir ise 4,279 dolar olarak gerçekleşti. İşsizlik oranı yüzde 5,2'lerde seyreden ülke nüfusunun yüzde 96'sı okur yazar.

Romanya özelleştirmelerin de etkisiyle yabancı sermaye çekiyor olmasına karşın yüzde 10,8'lik cari işlemler açığı, yüzde 4,5'lik enflasyonla mücadele ediyor. Esasen kronikleşen bu cari açığın temel nedeni, ülkenin dönüşüm sürecinde yaptığı ara malı ve yatırım ürünleri ithalatından kaynaklanıyor. Ülke yönetimi 2012'de Euro'ya geçmeyi, 2014'ten sonra da Schengen'e dahil olmayı planlıyor. Ekonomide görülen son yıllardaki faiz artırımındaki ivme, pozitif büyüme trendi ve bunun getirdiği enflasyonist baskıdan etkilenen ekonomiyi soğutma amaçlı. Ülkede sıkı bir maliye ve para politikası uygulanıyor olduğundan, enflasyon yıl sonu hedeflemesinin yüzde dört olması, yüzde 3,8'lik bütçe açığının ise yüzde üç seviyelerine inmesi öngörüiliyor. Gelişmekte olan ülke ekonomisi birçok alanda ticaret ve yatırım potansiyeli sunuyor. Romanya'da ağır sanayi zarar ediyor olsa da metalurji ve kimyasallar önemini koruyor. Bu sektörlerde gelecek dönemde ciddi reform çalışmalarına gidilmesi öngörüiliyor. Ülke son yıllarda enerji açısından stratejik önemini korudu, Hazar gazını Avrupa'ya taşıma amaçlı uluslararası projelere imza attı. Romanya'da ağırlığını koruyan diğer sektörler gıda, tekstil, kürk ve deri, ayakkabı, inşaat, mobilya, elektrikli makine ve cihazlar. Ülke topraklarının yüzde 39,2'sini oluşturan tarım alanları oldukça verimli. Romanya Tarım Bakanlığı tarım ve kırsal dönüşümü gerçekleştirmek ayrıca balıkçılığın gelişimini sağlamak için AB fonlarından faydalanıyor.

ROMANYA TÜRKİYE TİCARETİ

Ülkenin 2006 yılı ihracatı bir önceki yıla göre yüz-

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

	2002	2003	2004	2005	2006 (a)
GSYİH (piyasa fiyatlarıyla milyar Ley)	151,5	197,6	246,4	283,0	324,3
GSYİH (milyar dolar)	45,8	59,5	75,5	97,1	114,2
Reel büyüme (yüzde)	5,1	5,2	8,4	4,1	6,9
Enflasyon (ort; yüzde)	22,5	15,3	11,9	9,0	6,8
İhracat (fob-milyon dolar)	13 876	17 618	23 485	27 730	33 001
İthalat (fob-milyon dolar)	-16 487	-22 155	-30 150	-37 348	-46 478
Cari işlemler dengesi (milyon dolar)	-1 536	-3 456	-6 382	-8 312	-12 451
Toplam dış borç (milyar dolar)	16,7	22,6	30,0	36,4 (a)	42,8
Döviz kuru (ort.) Ley:ABD Doları (b)	3,31	3,32	3,26	2,91	2,84

(a) Tahmini

(b) 1 Temmuz 2005 tarihinden itibaren Romanya para biriminden dört sıfır atılmış ve daha önce ROL olarak bilinen Ley, RON adını almıştır.

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Romania Country Report, October 2006

de 16,2 artarak 25,9 milyar Euro'ya ulaşmasına karşın ithalatındaki artış nedeniyle 11,8 milyar Euro'luk dış ticaret açığı verdi. Romanya'nın AB ülkelerine yaptığı ihracat, toplam ihracatın yüzde 67'sini oluşturuyor. Ancak bu oran da AB'ye yeni üye ülkelerin ortalamasının gerisinde. Sektörlerin toplam ihracattan aldıkları paylara bakarsak makine ve cihazlar yüzde 23,4, mineral ve yakıtlar yüzde 15,5, tekstil yüzde 10,2, temel hammadde ve ürünler yüzde 8,8, kimyasal maddeler yüzde 7,5, tarım, gıda ve içecek yüzde 6,0. Romanya'nın AB ülkelere yaptığı ticareti ele alırsak; ihracatta, yüzde 19,2 İtalya, yüzde 14 Almanya, yüzde 7,4 Fransa oluşturuyor. Bu noktada, Fransa'ya yapılan ihracatın tek kalemden Dacia marka otomobiller olduğunu belirtmemiz gerekiyor. İthalatta ise İtalya yüzde 15,5, Almanya yüzde 14, Fransa yüzde 8,3'lük payla ön sıralarda yer alıyor.

Türkiye'nin Romanya ile ticaretinde dengelere bakarsak, 2006 yılı için Romanya'nın Türkiye'ye ihracatı 1,3 milyar dolar, Türkiye'den ithalatı ise 1,7 milyar dolar olarak görünüyor. Türkiye'nin Romanya'ya ihracatında başlıca ürün grupları; motorlu kara taşıtları, makine ve cihazlar, demir ve çelik, plastik mamul, pamuk, elektrikli makine ve cihazlar, örme eşya, ham meyve, karton kağıt, mineral yakıt, yağlar, alüminyum ve alüminyum eşya, sentetik lifler oluşturuyor. Türkiye'nin Romanya'dan ithalatında ise demir çelik, gübre, ağaç ve ağaçtan mamul eşya, tuz, kükürt, inorganik kimyasal madde, demir yolu araçları, yağlı tohum gibi ürünler öne çıkıyor. Romanya'nın işadamlarımıza sunduğu fırsatlara AB üyeliğinin de eklenmesiyle gözardı edilemeyecek bir pazar olduğu daha da kesinleşiyor.

ROMANYA İLE EKONOMİK TİCARİ İŞBİRLİĞİ HAMLESİ

Türkiye ile Romanya arasındaki ticaret hacmi beş milyar doları aşmış durumda. Türkiye, Romanya'nın dördüncü ekonomik ortağı. Bu yılın başından itibaren, Türkiye, Romanya'nın ticaret alışverişinde beşinci sırada yer alıyor. İki ülke arasında gelişen ticari ilişkilerin önemli bir ayağı temmuz ayında düzenlenen Beşinci Dünya Odalar Kongresi kapsamında Romanya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanının TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'yla görüşmesinde ortaya çıktı. Bu görüşmede "Beş milyar dolarlık karşılıklı ticareti 2010'a kadar dokuz milyar dolara çıkarma" hedefine yönelik somut projeler 25-26 Ekim'de Romanya'nın Başkenti Bükreş'te gerçekleştirilen Türk-Romen İş Konseyi Toplantısı'nda ele alındı. TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcal'nın da katıldığı toplantıda Tuna ve Karadeniz havzalarındaki kirlilik ve çevresel yıkımlara karşı rehabilitasyon projeleri kapsamında oluşturulan AB destekli altı milyar Euro kapsamındaki alt yapı çalışmalarına Türk firmalarının dahil olmasını gündeme getirildi. Ayrıca İstanbul-Köstence Feribot hattının açılmasıyla Tuna nehri üzerinden Avrupa'nın içlerine ulaşabilecek bir lojistik projesi üzerinde de temaslarda bulunuldu. Özellikle öne çıkan projelerden biri de Balkan ülkelerinin ve merkezi Avrupa ülkelerinin büyük önem verdiği Nabuko Doğalgaz Projesi.